

Anvisningar för löneväxling, pension och omställningsstöd för anställda och förtroendevalda

---

Antagen av:	Kommunstyrelsen
Datum och paragraf:	2024-10-01, § 154
Ärendenummer:	KS 353/2024
Dokumentansvarig:	Kommunstyrelseförvaltningen/HR
Relaterar till:	-

Innehåll

1	Pension till anställda	3
1.1	Löneväxling	3
2	Pension till förtroendevalda	6
2.1	Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF)	6
2.2	Bestämmelser om omställningsstöd och pension – OPF	8
2.3	Ersättning för förlorad arbetsinkomst och tjänstepension	12
3	Ordlista	13

1 Pension till anställda

För anställda i kommunen och de kommunala bolagen gäller

- Avgiftsbestämd kollektivavtalad pension (AKAP-KR)
- Vissa anställda omfattas av KAP-KL, om denne;
  - är född 1957 eller tidigare
  - har sjuk- eller aktivitetsersättning
  - har en överenskommen särskild avtalspension
  - har en förmånsbestämd ålderspension under utbetalning
  - hade möjlighet att välja pensionsavtal men stannade kvar i KAP-KL

Möjlighet till lokal överenskommelse inom ramen för ovanstående kollektivavtal kan endast ske efter det att individuellt avtal tecknats mellan den anställde och Arboga kommun enligt gällande delegationsordning.

1.1 Löneväxling

I syfte att vara en lyhörd och flexibel arbetsgivare erbjuder kommunen samtliga tillsvidareanställda möjligheten att löneväxla till pension via ett överenskommet månatligt bruttoavdrag. Erbjudandet gäller tills medarbetaren uppnått den så kallade "LAS åldern". (LAS åldern är den ålder i Lagen om anställningsskydd som anges för att ha rätt att kvarstå i anställning).

1.1.1 Allmänt

Löneväxlingen innebär att den anställde varje månad avstår en del av sin kommande bruttolön. Det överenskomna beloppet betalas till en tjänstepensionsförsäkring. Försäkringsbolag väljs i dialog med den anställde.

1.1.2 Anmälan och/eller ändringar av löneväxling

Den anställde kan anmäla/ändra löneväxling när som helst under året. Dock finns en handläggningstid som gör att löneväxlingen inte kan komma i gång förrän en tid efter anmälan genomförts.

Om förutsättningarna för löneväxlingserbjudandet förändras på grund av ändringar i lag eller centralt kollektivavtal har den anställde och kommunen en ömsesidig rätt att säga upp löneväxlingen med omedelbar verkan.

Kontaktperson är Arboga kommuns HR-chef.

1.1.3 Information/Övrigt

Löneväxlingen kan påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringarna eftersom dessa ersättningar baseras på faktiskt utbetald lön respektive sjukpenning-

grundande inkomst. Kommunen utger inte någon kompensation för detta. Därav ges en allmän rekommendation att inte löneväxla om årsinkomsten efter löneväxling understiger 8,07 inkomstbasbelopp.

1.1.4 Individuellt avtal

Löneväxlingen regleras i ett individuellt avtal mellan kommunen och den anställda.

Lägsta månadsbelopp att växla är 500 kronor. Maximalt får 15 procent av bruttolönen växlas per månad.

Den anställda väljer själv om beloppet ska sparas i traditionell försäkring eller fondförsäkring och om försäkringen ska tecknas med återbetalningsskydd. Återbetalningsskydd innebär att pensionskapitalet betalas till familjen om medarbetaren avlider.

1.1.5 Utbetalning

Pensionen betalas ut enligt aktuellt försäkringsbolags vid tidpunkten gällande försäkringsvillkor. Den kommande pensionens storlek beror bland annat på den valda försäkringens avkastning, spartidens längd samt vilken utbetalningstid den anställda väljer.

1.1.6 Kostnadsneutralitet

Löneväxlingen ska vara kostnadsneutral för kommunen vilket innebär att den anställda som löneväxlar får ett tilläggsbelopp utöver det överenskomna löneväxlingsbeloppet.

Tilläggsbeloppet utgörs av skillnaden mellan lagstadgade arbetsgivaravgifter, särskild löneskatt samt avgifter till avtalsförsäkringarna (med undantag för tjänstepension). Tilläggsbeloppet betalas tillsammans med det överenskomna löneväxlingsbeloppet till den pensionsförsäkring som den anställda valt.

Kommunen har rätt att ändra tilläggsbeloppets storlek om ovanstående skatter förändras.

Exempel: För en anställd som har ett överenskommet bruttolöneavdrag på 1 000 kronor, betalas för närvarande 1 059 kronor till pensionsförsäkringen.

1.1.7 Pensionsgrundande lön

Kostnadsneutraliteten innebär även att löneväxlingen inte ska påverka den anställdes ordinarie tjänstepension. Bruttolönen före växling ska därför även fortsättningsvis vara pensionsgrundande.

Bruttolönen före växling ska även ligga till grund för framtida lönerevisioner samt för beräkning av lönerelaterade tillägg och avdrag, till exempel semesterlönetillägg och sjukavdrag.

1.1.8 Lönevaxling vid sjukdom och ledighet

Lönevaxling görs de månader det finns lön att dra det överenskomna beloppet från, om inget annat avtalats. Om det inte går att verkställa bruttolöneavdraget, till exempel vid sjukdom, föräldraledighet eller tjänstledighet, görs ett tillfälligt uppehåll i lönevaxlingen.

1.1.9 Tilläggsavgifter

Kommunen och den anställda kan komma överens om tilläggsavgifter i enlighet med de riktlinjer som de centrala parterna inom kollektivavtalsområdet AKAP-KR kommit överens om.

1.1.10 Beslut

Beslut om tilläggsavgifter fattas i enlighet med kommunens delegationsordning.

2 Pension till förtroendevalda

För förtroendevalda i Arboga kommun gäller

- pensionsbestämmelser för förtroendevalda (PBF) fr. o m 2003-01-01 eller
- bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF) som gäller från valet 2014 enligt bestämmelsernas angivna tillämpningsområde

2.1 Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF)

Bestämmelserna gäller från och med den 1 januari 2003 för förtroendevalda med en uppdragstid på minst 40 procent av heltid.

För förtroendevalda som omfattats av tidigare pensionsreglemente för kommunala förtroendevalda (PRF-KL 2002-12-31) och som kvarstår i uppdrag därefter gäller särskilda regler (övergångsregler).

2.1.1 Pensionsgrundande tid

Den förtroendevalde får tillgodoräkna sig pensionsgrundande uppdragstid i kommunen där PBF (inklusive övergångsregler) gällt.

2.1.2 Pensionsgrundande inkomst

Den förtroendevaldes pensionsgrundande ersättning beräknas per kalenderår och består av årsarvode och andra i uppdraget pensionsgrundande kontanta ersättningar.

Den förtroendevaldes förmåner beräknas utifrån medelvärdet* av de pensionsgrundande inkomsterna för de två år som föregår aktuell beräkningstidpunkt nedan

- månaden innan då den förtroendevalde fyller 65 år, eller
- när den förtroendevalde avgår med rätt till visstidspension, sjukpension eller livränta, eller
- avlider

* Underlaget för fastställandet av avgångsersättning beräknas utifrån den förtroendevaldes årsarvode vid avgången.

2.1.3 Avgång innan 50 års ålder

För rätt till hel livränta krävs 30 års pensionsgrundande uppdragstid.

Avgångsersättning

Förtroendevald som avgår innan 50 års ålder har rätt till avgångsersättning om avgången sker

- vid utgång av mandatperioden, eller
- före mandatperiodens utgång om den förtroendevalde suttit i 3 år, alternativt
- om den pensionsgrundande uppdragstiden varat under två på varandra följande mandatperioder.

Avgångsersättning beräknas på det årsarvode den förtroendevalde hade året innan avgången. Utbetalningens längd beror på den förtroendevaldes ålder vid avgång samt månader i den pensionsgrundande uppdraget.

Livränta

Förtroendevald som avgått från uppdrag innan 50 års ålder med en pensionsgrundande uppdragstid på 3 år har rätt till livränta från 65 års ålder.

2.1.4 Avgång efter 50 års ålder

För rätt till hel visstidspension och ålderspension krävs 12 års pensionsgrundande uppdragstid.

Visstidspension

Förtroendevald som fyllt 50 år har rätt till visstidspension om avgång sker

- vid utgång av mandatperioden, eller
- före mandatperiodens utgång om den förtroendevalde suttit i 3 år, alternativt
- om den pensionsgrundande uppdragstiden varat under två på varandra följande mandatperioder.

Ålderspension

Förtroendevald som avgår från uppdrag vid 65 års ålder, eller som fram till denna ålder haft rätt till visstidspension eller sjukpension, har rätt till ålderspension.

2.1.5 Ansökan

Den förtroendevalde bör inkomma med ansökan om förmån 3 månader innan förväntad första utbetalning.

Ansökan ska lämnas till kommunens pensionshandläggare.

Samordning

Visstidspension och avgångsersättning samordnas med eventuell förvärvsinkomst. Förvärvsinkomst motsvarande 1 prisbasbelopp per år undantas dock från samordning. Ålderspensionen samordnas med allmän pension.

2.1.6 Utbetalning

I övrigt beräknas och utbetalas pension och avgångsersättning enligt bestämmelserna i PBF.

2.2 Bestämmelser om omställningsstöd och pension – OPF

Bestämmelser om omställningsstöd och pension gäller enligt bestämmelsernas angivna tillämpningsområde för förtroendevalda som

- tillträtt sina uppdrag för första gången i samband med valet 2014, eller senare samt
- som i tidigare uppdrag inte omfattats av äldre pensionsbestämmelser för förtroendevalda

Omställningsstöd	Pensionsbestämmelser
Gäller för förtroendevalda med en uppdragstid på minst 40 procent av heltid.	Gäller för alla förtroendevalda.
Förmåner	Förmåner
Omställningsstöd	Avgiftsbestämd ålderspension.
Ekonomiskt omställningsstöd.	Efterlevandeskydd
Förlängt ekonomiskt omställningsstöd.	
	Gäller för förtroendevalda med en uppdragstid på minst 40 procent av heltid
	Sjukpension
	Familjeskydd

2.2.1 Omställningsstöd

Den förtroendevalde ska på begäran få ett avgångsbevis som tydligt beskriver vilka uppdrag den förtroendevalde haft i kommunen.

Ekonomiskt omställningsstöd

- Ekonomiskt omställningsstöd, enligt OPF-KL:s bestämmelser om omställningsstöd § 4, utbetalas under förutsättning att sökande uppfyller kriterierna i pensionsavtalet och att ansökan beviljas.
- Intyg om att den före detta förtroendevalde är inskriven hos Arbetsförmedlingen ska bifogas ansökan. Alternativt annat dokument som styrker att den före detta förtroendevalde aktivt söker ny försörjning, såsom studerar, startar upp egen verksamhet eller dylikt.
- Beviljad ansökan följs upp kvartalsvis genom att en rapport om hur jobbsökning har bedrivits, skickas till Arboga kommuns HR-enhet var tredje månad efter beviljande av ekonomiskt omställningsstöd. Om rapport uteblir innehålls ersättning till dess att rapport inkommit.
- Ansökan om ekonomiskt omställningsstöd ska vara HR-enheten tillhanda senast tre månader efter att det politiska uppdraget har upphört.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd, enligt OPF-KL:s bestämmelser om omställningsstöd § 5, utbetalas under förutsättning att sökande uppfyller kriterierna i pensionsavtalet och att ansökan beviljas.
- Intyg om att den före detta förtroendevalde är inskriven hos Arbetsförmedlingen ska bifogas ansökan. Alternativt annat dokument som styrker att den före detta förtroendevalde aktivt söker ny försörjning, såsom studerar, startar upp egen verksamhet eller dylikt.
- Beviljad ansökan följs upp kvartalsvis genom att en rapport om hur jobbsökning har bedrivits, skickas till Arboga kommuns HR-enhet var tredje månad efter beviljande av ekonomiskt omställningsstöd. Om rapport uteblir innehålls ersättning till dess att rapport inkommit.
- Ansökan om förlängt ekonomiskt omställningsstöd ska vara HR-enheten tillhanda senast tre månader innan ekonomiskt omställningsstöd upphör. Ansökan görs för ett år i taget.

Beräkning av ekonomiskt omställningsstöd

Vid beräkning av ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd ligger de uppgifter som finns registrerade hos Arboga kommun till grund.

Uppgiftsskyldighet och återbetalningsskyldighet av omställningsstöd

Skyldighet att lämna korrekta uppgifter och regler för återbetalning återfinns i OPF-KL:s bestämmelser om omställningsstöd § 9.

Pensionsmyndigheten kan helt eller delvis avstå från efterkrav i enlighet med OPF-KL:s bestämmelser om omställningsstöd § 9 st. 3.

- Särskilda skäl, enligt OPF-KL:s bestämmelser om omställningsstöd § 9 st. 1, som kan ligga till grund för pensionsmyndighetens beslut att helt eller delvis avstå från efterkrav kan exempelvis vara att en felräkning har gjorts vid beräkningen av omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd, eller att felaktiga uppgifter hos Arboga kommun ligger till grund för beräkning av omställningsstöd.
- Särskilda skäl, enligt OPF-KL:s bestämmelser om omställningsstöd § 9 st. 2, kan exempelvis vara att anhöriga vid dödsfall är sena med att meddela dödsfallet med konsekvens att besked inkommer till Arboga kommun efter att utbetalning har skett.

2.2.2 Aktiva omställningsåtgärder

Förtroendevald med sammanhängande uppdragstid i kommunen på minst 4 år har möjlighet till aktiva omställningsåtgärder om dessa bedöms nödvändiga för att han eller hon ska kunna återgå till förvärvsarbete.

Stöd för aktiva omställningsinsatser

- Stöd för aktiva omställningsinsatser utges för maximalt 6 månader.
- Omställningspaket ges i form av rådgivning/coachning/ utbildningsinsatser via av Arboga kommun upphandlad leverantör.
- Stöd för aktiva omställningsinsatser utges med en kostnad upp till 10 procent av kommunalråds arvode. Avräkning sker med 50 % av beloppet för sökande med deltidsarbete.
- Ansökan om aktivt omställningsstöd ska vara HR-enheten tillhanda senast tre månader efter att det politiska uppdraget upphört.

2.2.3 Ansökan

Ansökningarna enligt ovan ska skickas till kommunens pensionshandläggare. Blankett ”Underlag omställningsåtgärder förtroendevald” finns på www.arboga.se.

Beslut

Kommunstyrelsen eller den som kommunstyrelsen delegerat till kan fatta beslut om aktiva omställningsinsatser efter anmälan från den förtroendevalde.

Beslut på aktiva omställningsinsatser av särskild karaktär fattas av kommunstyrelsen.

Information

HR-enheten har rätt att kräva in underlag som visar vilka åtgärder den förtroendevalde har vidtagit, till exempel vilka stödåtgärder eller kurser som han eller hon begagnat sig av.

Samordning

Den förtroendevalda ska varje månad under andra och tredje utbetalningsåret lämna inkomstuppgift. Detta ska göras senast den 5:e i månaden efter det att inkomsten betalats ut. Inkomstuppgift ska lämnas även de månader då förvärvsinkomsten är noll kronor.

Underlagen lämnas till kommunens HR-enhet.

Kommunen har möjlighet att kräva att felaktigt utbetalt belopp återbetalas om den förtroendevalde inte rapporterat samordningsbara förvärvsinkomster inom rimlig tid.

Återbetalning

Kommunen kan reducera eller helt innehålla det ekonomiska omställningsstödet samt det förlängda omställningsstödet om den förtroendevalde utan godtagbart skäl inte agerat för att söka annan försörjning.

Beslut

Beslut om reducerat eller innehållet ekonomiskt omställningsstöd fattas av kommunstyrelsen.

2.2.4 Pensionsbestämmelser

Ålderspension

Den förtroendevalde kan ta ut ålderspension från det tidigaste tidpunkten som gäller för uttag om allmän pension. Utbetalningen är livsvarig.

Efterlevandeskydd

Förtroendevald har möjlighet att välja bort det obligatoriska efterlevandeskyddet innan utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension påbörjas.

Ansökan

Den förtroendevalde bör komma in med ansökan om avgiftsbestämd ålderspension senast 3 månader innan förväntad utbetalning.

Ansökan ska lämnas till kommunens pensionshandläggare.

2.3 Ersättning för förlorad arbetsinkomst och tjänstepension

Förtroendevalda som inte fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid (40 procent) får ersättning för förlorad tjänstepensionsförmån. Pensionsersättningen motsvarar den pensionsavgift som gäller inom AKAP-KR och beräknas på den ersättning som betalas ut för förlorad arbetsinkomst.

Pensionsersättningen betalas ut en gång per år efter ansökan av förtroendevald.

Högsta timersättning för förlorad arbetsinkomst justeras årligen.

3 Ordlista

Pension till anställda	
AKAP-KR	Avgiftsbestämd KollektivAvtalad Pension,
Fondförsäkring	Löneväxlade beloppet inklusive tilläggsbelopp placeras i fonder du själv har valt. Fondförsäkringen har inte något garanterat försäkringsbelopp, utan din pensions storlek beror på kursutveckling i de fonder du valt samt skatter och avgifter.
KAP-KL	KollektivAvtalad Pension, gäller för visa anställda
Traditionell försäkring	Löneväxlade beloppet inklusive tilläggsbelopp placeras av det försäkringsbolag som kommunen anvisat. Varje inbetalning ger dig ett garanterat/avtalat belopp.
Återbetalningsskydd	Dina efterlevande (förmånstagare) får del av det kapital som finns i försäkringen vid dödsfall.
Pension till förtroendevalda	
Efterlevandeskydd	Efterlevande får vid dödsfall del av den det kapital som finns i pensionsbehållningen.
OPF-KL	Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda, gäller för första gången i samband med valet 2014.
PBF	Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda, gäller fr. o m 2003-01-01.
PRF-KL	Pensionsreglemente för kommunala förtroendevalda, gäller innan 2002-12-31.